

BESKIDY

WISŁA, 17 ÷ 20 marca 2009 r.

KRAKÓW

Mirosław BORYCZKO¹
Stanisław KARZMARCZYK²

OCENA I ZABEZPIECZANIE POSADOWIEŃ BUDYŃKÓW HISTORYCZNYCH

1. Wprowadzenie

W procesie badań, oceny i opracowania zabezpieczeń posadowienia budynków historycznych istotną rolę - poza bezpośrednim rozpoznaniem rozwiązań konstrukcyjnych fundamentów - może odgrywać znajomość zasad jakimi kierowali się ich budowniczowie. Autorom tego referatu znane są przykłady błędnych ocen i wniosków dotyczących fundamentów historycznych budynków wynikających z braku informacji o zasadach wznoszenia tych części budowli w przeszłości. Typowym przykładem takich błędów były oceny rzekomych wad fundamentu zachodniej ściany największej w Europie gotyckiej Sali Rycerskiej zamku w Malborku. W opracowaniach zawierających wyniki badań i analiz poświęconych ocenie przyczyn uszkodzeń ściany zachodniej, powtarzały się stwierdzenia o braku spoiwa w zaprawie spajającej dolne pasmo kamiennego fundamentu ułożonego na palach drewnianych i na ruszcie z bali drewnianych. Autorzy tych prac przypisywali brak spoiwa skutkom wyflukiwania przez przepływający obok Nogat.

W tym przypadku formowanie fundamentu na spoiwie wykonanym z piasku było zabiegiem ochronnym przed kapilarnym podciąganiem wilgoci i można z wysokim prawdopodobieństwem stwierdzić, że spoiwa wapiennego nigdy tam nie było. Podobne rozwiązania występowały w dolnych partiach ław fundamentowych budynków gotyckich i obiektów wznoszonych w późniejszych okresach stylowych.

Inny często powtarzający się problem to kształt przekroju dolnego pasma fundamentów tj. umownie wydzielonej ławy fundamentowej. W większości budynków historycznych brak jest wyraźnego, budowlanego wyodrębnienia ławy fundamentowej. W niektórych przypadkach - szczególnie w budynkach bez podpiwniczenia - fundamentem nazywano dolną część przekroju ścian fundamentowych od poziomu terenu do poziomu ich posadowienia. W innych przypadkach była to najniższa część przekroju ściany charakteryzująca się innym kształtem przekroju np. trapezowym lub część prostokątnego przekroju wydzielona odsadzką.

W przypadku fundamentów historycznych budynków i budowli, z reguły brak jest dokumentów archiwalnych opisujących wymiary geometryczne, głębokość posadowienia czy też rozwiązania materiałowe fundamentów. Ich rozpoznanie wymaga wykonania odkrywek i stworzenia bezpośredniego dostępu do ich powierzchni, oraz wykonanie odpowiednich

¹ Mgr inż. - Politechnika Krakowska

² Dr inż. - Politechnika Krakowska